

نقش طراحی منظر در ساماندهی فضاهای ورزشی (منظر ورزشی)

فضل الله پژواک*

۱- مربی گروه علوم باغبانی و فضای سبز دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

چکیده

شرایط خاص کشور ایران از لحاظ نژاد، رو به رشد توسعه فضاهای ورزشی و طرح و ساخت محوطه های ورزشی - تفریحی، لزوم مطالعه بیشتر در این عرصه را مطرح می کند. خاص بودن محوطه های ورزشی - تفریحی در درجه اول به لحاظ مقیاس آن نسبت به سایر فضاهای و نسبت به محیط شهری و در درجه دوم به تعداد و تنوع کاربران آن ها که ممکن است از مرز صد هزار نفر نیز فراتر رود، وابسته است. همچنین این سایت ها به لحاظ هزینه ساخت و صرف منابع مالی و انسانی در مقیاس پرهزینه ترین بناها قرار دارند. محوطه های ورزشی - تفریحی از دیدگاه عمومی - فارغ از جنبه ای تکریمی و عملکردی - موجب ایجاد شور و نشاط در جامعه خواهند بود و جنبه های اجتماعی و روانشناختی را نیز مورد تاثیر قرار می دهد. طراحی مناسب منظر فضاهای ورزشی تخصصی که بتواند علاوه بر عملکرد ورزشی، پاسخگوی نیازهای تفریحی و اوقات فراغت شهروندان شهر نیز باشد، به عنوان هدفی اصلی مطرح می باشد. هنگامی که محوطه ورزشی در مقیاس شهری ایفای نقش می کند، مواردی چون استقرار، ارتباطات، حرکت افراد، سرویس دهی و ... اهمیت ویژه ای می یابد. همچنین عوامل باعث بوجود آمدن فضاهای ورزشی در محوطه های ورزشی - تفریحی می شود. هدف فضاهای ورزشی ایجاد یک شبکه ارتباطی، عملکردی، فضایی برای وحدت بخشیدن به فضاهای عملکردی در قالب یک مجموعه می باشد که در قالب فضاهای باز این محوطه ها معرفی می شود. مقاله ای حاضر تحت عنوان "منظر ورزشی"، حاصل بررسی منابع متعدد در رابطه با محوطه های فضاهای ورزشی تخصصی پارک های المپیک بوده و هدف از نگارش آن ارائه مجموعه توصیفی هایی در طراحی منظر فضاهای ورزشی تخصصی است. نتایج حاصل از مطالعات و بررسی ها در این زمینه به صورت مجموعه ای از توصیه های طراحی جهت ارائه الگویی مناسب برای طراحی منظر فضاهای ورزشی تخصصی در این مقاله ارائه شده است.

واژه های کلیدی: طراحی منظر، فضاهای ورزشی، اوقات فراغت، منظر ورزشی، محوطه های ورزشی - تفریحی

۱- مقدمه

رشد و توسعه شهرها، تغییر الگوی زندگی، افزایش شهرنشینی و پیچیدگی هایی که جوامع شهری با آن روبرو می شود، برای کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، در چند دهه گذشته بحران هایی را در سطوح مختلف بوجود آورده است [1]. کشور ما نیز مانند دیگر در حال توسعه، از دهه دوم قرن چهاردهم شمسی به بعد تغییراتی را تجربه کرد که از حیث وسعت و پیچیدگی منحصر به فرد بود. توسعه ای سریع و بدون ساختار، که فاقد هرگونه نظام از پیش تعیین شده بود. فضاهای شهری نیز به دلایلی توسعه ی ناپایدار و بدون برنامه دچار نارسایی هایی شدند که این گونه فضاهای دچار مشکلات ساختاری، کاربردی و زیست محیطی کرده، در این مقیاس فضاهای ورزشی نیز مستثنی نیستند [2].